

8. MÄRTS — RAHVUSVAHELINE NAISTEPÄEV

★ TUBLIMAD ★

● REKTORI KÄSKKIRI ●

8. märtsil tähistab meie kodumaa rahvusvahelist naistepäeva. Sel päeval tehakse kokkuvõtteid Nõukogude naiste töösaavutustest, nende võitlusest kogu maailma demokraatlike naiste jõudude esiridades. Ka meie instituudi naistöötajad on andnud omapoolse panuse sellesse üritusse, täites eeskujulikult oma tööülesandeid ja andes kogu jõu noorte spetsialistide ettevalmistamisele ning kasvatamisele revolutsiooniliste traditsioonide ja nõukogude patriotismi vaimus.

Instituudi kollektiivi nimel õnnitlen kõiki naisõppejõude, -töölisi, -teenistujaid ja -üliõpilasi, soovin neile edu ning kordaminekuid edasises töös.

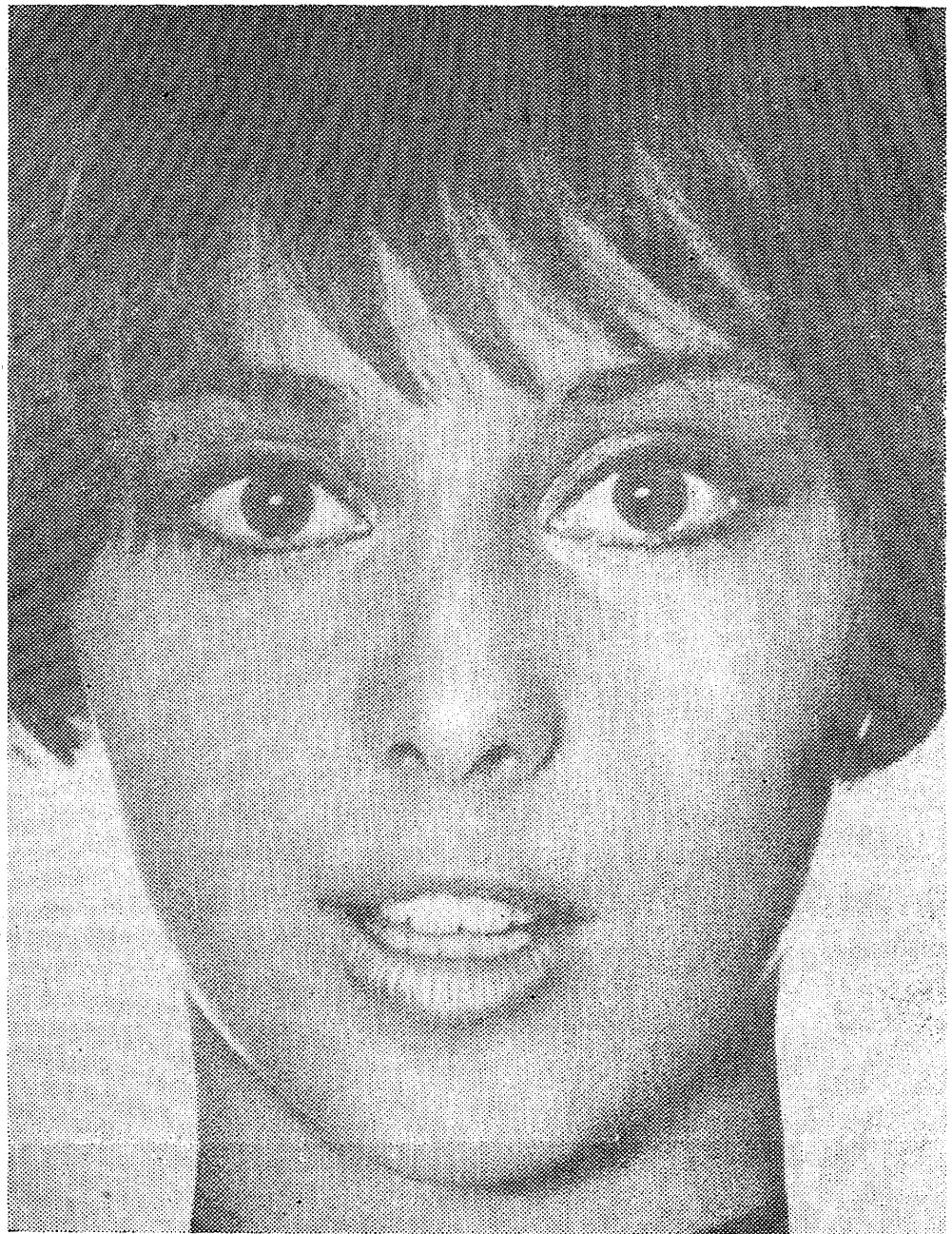
Seoses rahvusvahelise naistepäevaga

KÄSIN:

avaldada kiitust eeskujuliku ametialase, õppetöö ja aktiivse ühiskondliku tegevuse eest järgmistele naisõppejõududele, -töölisele, -teenistujatele ja -üliõpilastele:

Virve GARINA	— poliitilise ökonomia kateedri dotsent
Helgi LIIN	— keelte kateedri dotsendi kt.
Lukreetsia SAKS	— informatsioonitöötlemise kateedri vanemõpetaja
Leili MÖLLER	— tootmise ökonomika ja organiseerimise kateedri vanemõpetaja
Ananda TŠISTJAKOVA	— teoreetilise mehaanika kateedri vanemõpetaja
Helmi TILLEMANN	— keelte kateedri vanemõpetaja
Tiiu OJASAAR	— kehalise kasvatuse kateedri assistent
Urve TAKLAJA	— graafika kateedri assistent
Pilvi KASS	— matemaatika kateedri assistent
Mare REBAS	— keelte kateedri assistent
Heli LOOTUS	— soojusenergeetika kateedri assistent
Karin LOIDE	— füüsika kateedri assistent
Piia TINT	— keemiatööstuse protsesside ja aparatuuride kateedri aspirant
Milvi NÕMMIKSAAR	— aspirantuuri juhataja
Reet BAUMANN	— TUS probleem- ja tootmis- haru laboratooriumide osakonna juhataja
Aida LOIGE	— statistika ja raamatupidamise kateedri laboratooriumi juhataja
Tiia HALLANG	— ehituskonstruksioonide kateedri laboratooriumi juhataja
Olga ROOSE	— OTO laboratooriumi juhataja
Gerda KOIDLA	— raamatukogu sektori juhataja
Dagmar ROO	— kirjastusosakonna vanemtoimetaja
Mall TIKERPUU	— orgaanilise keemia kateedri vanemlaborant
Helin KIVIMÄGI	— automaatika kateedri vanemlaborant
Kiira NESTEROVA	— TUS vaneminsener
Malle KRUNKS	— füüsikalise keemia kateedri vaneminsener
Aime REISPERE	— põlevkivikeemia ja sünteetilise probleemlaboratooriumi vaneminsener
Mare TÕEVALJA	— kaadriosakonna vaneminspektor
Lydia KASK	— TUS vaneminsener
Mare-Anne LAANE	— TUS vanemökonomit
Ksenja GRIGORJEVA	— TUS vanemökonomit
Irja EDAL	— raamatupidamise vanemökonomit
Eda MESILA	— masinaehituse tehnoloogia kateedri laborant
Tamara LEMBIT	— töökaitse kateedri laborant
Galina LVOVA	— TÖT fotogrupi laborant
Antonina BETLEM	— tootmise ökonomika ja organiseerimise kateedri laborant
Jelena ŠATOHHINA	— poliitilise ökonomia kateedri laborant
Milvi LEPP	— anorgaanilise keemia kateedri laborant
Valeria KUDRJAVTSEVA	— pulbermetallurgia tootmis- harulaboratooriumi laborant
Ljubov ŠÄRG	— masinaehituse tehnoloogia kateedri laborant
Tiiu HINTS	— ettevalmistusosakonna laborant
Rita TRUUPÖLD	— masinaehituse tehnoloogia kateedri laborant
Linda GOLT	— filosoofia kateedri laborant
Mai VÖRK	— laevajõuseadmete kateedri õppemeister
Heidi HIIR	— TÖT fotogrupi õppemeister- operaator
Mare KOMENDANT	— energeetika dekanadi dispetšer
Viida LAIVERIK	— autoteede kateedri insener
Malle ROOT	— TUS insener
Valentina PÄRNIK	— majandusosakonna juhataja
Reet TOOMSOO	— vanemraamatukoguhoidja
Valentina MALEIKO	— vormistamisbüroo tehniline toimetaja

(Järg 2. lk.)

● Vilniuse Riikliku Ülikooli korraldatud fotovõistlusel teise auhinna saanud foto — moskvälase E. Gavrilovi «ÜLIÕPILANE.»

Eva! Evake! Kust tulek? Kuhu minek?

E: Kunstniku manu.

P: Mis asjus?

E: Isiklikes ikka. Vaja end veel vähe esinduslikumaks muuta. Sõgisel sain uued kenad kehakatted. Nüüd on pilgupüüdjad tarvis. Enesereklaam ju moes.

P: Kuidas muidu ka elad?

E: Hästi ikka, aga võiks paremini.

P: ???

E: Tipikad on mu vastu kuidagi jahedavõitu. Teistes linna suurkoolides teatakse paremini kui meie oma majas,

mis mul plaanis. Ja hoolt kannavad mu eest kah ainult keemikud ja majanduse daamid. Nagu mujal nais- hingi polekski — elame küll ju ühes majas.

P: Aga üleõue mehed?

E: Meesterahvaste hool... OH!

P: Saad sa siis tõesti kedagi külmaks jätta?

E: Küll ei tahaks, aga mind tuntake veel vähe. Pean end sel semestril paremini tutvustama. Kutsetest ja kuu- lutustest rääkisin juba. Siis veel see autoreklaam või kui-

das ta oligi... Et päriskoju mul ainult neli — viisküm- mend hinge külla mahub, tahaks laiemale tudengiava- likkusele end kevadpeol tut- tavaks teha.

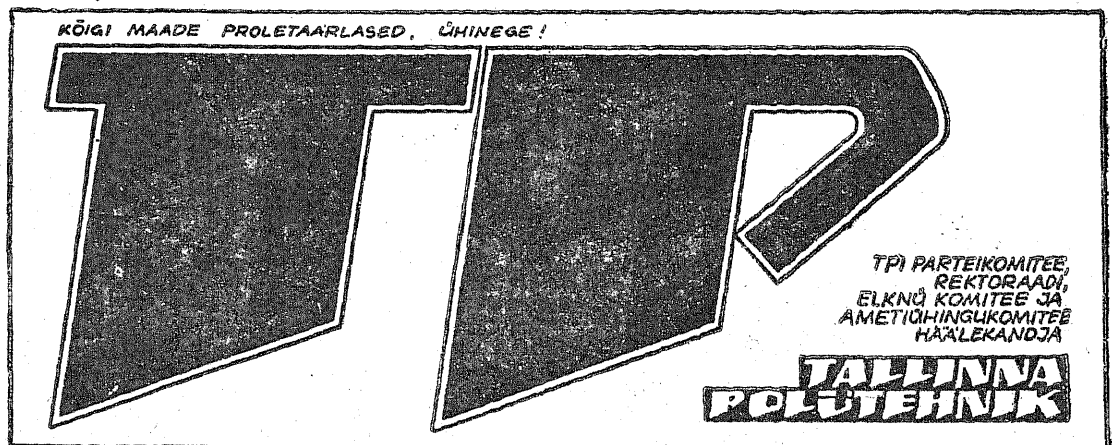
P: Kus küll, kui tohiks küsida?

E: Ikka Tammsaare teel. See peaks tipikale eriti tuttav paik olema.

P: Muidu oled õhtuti kodumail?

E: Omas kodus saab pisemaid pidusid peetud. Aga sisukaid. Ja seda vähemasti kolm kor-

(Järg 2. lk.)

* TUBLIMAD *

(Algus 1. lk.)

Asta VARIK

Iise KASE

Fivea BARANINA
Zinaida KUTSINSKAJA
Õie LAUSAHOVA
Veera BODJEVA
Vaike TOROP
Aleksandra MORGUNOVA
Ljubov VESO
Elizaveta KANAJEVA
Helmi PERTEL
Loviise KODANIPORK

Olga KAEVATS
Salme VALDAVA
Olga VIJARD
Jenni ARUS
Johanna NIPPER
Niina SARKO
Aime RONG
Maie PAUMING
Helgi MERESMAA
Ene KULLISON
Anne VIIRPALU
Marina GUNTŠAK
Sirli SAVELI
Tiiu AVAST
Liivi KÕIVA
Tiiu JAANSALU
Eha JÄRVALAID
Aire AAVIK
Ivi JÄRV
Mare KÄBI
Kai VALGMA

— vormistamisbüroo masinaladuja
— varustusosakonna kaubaturundja
— ehitusjaoskonna tehnik
— ehitusjaoskonna maaler
— ehitusjaoskonna maaler
— raamatukogu koristaja
— II õppekorpusse koristaja
— IV õppekorpusse koristaja
— V õppekorpusse koristaja
— VI õppekorpusse koristaja
— sanitaartehnika laboratooriumi koristaja
— majahoidja
— valvur
— valvur
— valvur
— rühma LM-87 üliõpilane
— rühma TR-61 üliõpilane
— rühma TI-61 üliõpilane
— rühma TR-61 üliõpilane
— rühma TL-81 üliõpilane
— rühma KP-81 üliõpilane
— rühma KA-81 üliõpilane
— rühma KA-61 üliõpilane
— rühma KA-41 üliõpilane
— rühma KO-81 üliõpilane
— rühma EE-81 üliõpilane
— rühma E-43 üliõpilane
— rühma E-24 üliõpilane
— rühma MO-41 üliõpilane
— rühma MO-41 üliõpilane
— rühma MO-41 üliõpilane

Rektor
A. AARNA

EVA! EVAKE!...

(Algus 1. lk.)

da kuus. Kui endal aega pole, annan peavarju Interklubile, Spordiklubile ja teistele sama masti ettevõtjatele. Sa oled ju ise ka mu juures käinud.

Päril vabal õhtul, kui rendiis ka pole, on mul kodu-tudengisorti inimesel vaba sed kohviõhtud. Sinna on igal pääs — soole või eale vaata-mata. See, et minu pool õhtuti kohvi juua ja lindi-ning plaadimuusikat kuulata saab ja jalakeerutamine ja muud hüppamise-kargamise mängud keelatud pole, on vist paljudele uudis. Ega muidu õhtuti nii palju istmeid istmikke ootaks.

P: Väidad, et oled tudengikohviku avanud?

E: Kas nüüd just nii nimetada saab? Üliõpilaskohvikust puudust tundma jääme vist veel kauaks. Aga midagi sinna poole tahaks püüda. Mingil määralgi teravat puudust

leevendada peaks suutma. Tipika tarvis vähemasti.

P: Nii et tegemist on sul siis küllaga?

E: Jätke! Oleks aga huvilisi ja abilisi rohkem. Siis saaks jupi jagu rohkem ära teha paremini kah.

P: Meenub, et sul oli üle-üle-eile sünnipäev?

E: Oli küll.

P: Daami vanust pole küll sünnimärkida, aga leheneegri uudishimu olevat tihti peale sündsuset?

E: Kaheaastaseks sain. Aga mis siis?

P: Ei muud, kui et PALJU ÕNNE veidi tagantjärele hällipäevaks ja sama veel veidi ettegi naistepäevaks. Ja, nagu öeldakse: «Edu töös ja õnne isiklikus elus!»

E: Aitäh!

P: Ja Demeteri soosingutki Sulle, et Sul jüngerid palju saaks ja abilisi ka.

E: Suur aitäh.

«EVA»-klubiga sai looduslikult kaunil Mustamäe nõlval kokku PRESSIKLUBI

● Balti liiduvabariikide, Valgevene NSV ja Moldaavia NSV kõrgemate koolide ÜTÜ-de teaduslik-tehniline XX konverents algab 8. aprillil Tallinnas.

Suuriütuse eeltööd on ammugi alustatud. Naistepäev, mida lahutab konverentsi algusest täpselt kuu, on siiski puhkepaus ka ühele ürituse eest hoolitsejast — meie instituudi ÜTÜ Nõukogu esimehele, tehnikakandidaat MILVI LOITVELE (pildil).

Meeldivat pidupäeva ja juba ette ka meeldivat konverentsi alguse päeva ürituse perenaisele!

ILUTOOJA

Juttu tuleb teadusliku kommunismi kateedri assistendist Sylvania Hiibusest.

Kõik, mis esteetika valdkonda puutub, on meie majas Sylvania Hiibuse mureks.

Sylvania Hiibus on praegu mõtetega tulevikus, ees ootavatest üritustest on suuremaid Balti liiduvabariikide, Valgevene NSV ja Moldaavia NSV Üliõpilaste Teadusliku Ühingu XX teaduslik-tehniline konverents. Sel aastal toimub see Tallinnas ja Sylvania Hiibusel on au kolmandat korda sellise ürituse koraldamisest osa võtta, olles plenaaristungite ja kultuuriürituste komisjoni esimees.

Tegemist jätkub, hea, et ka abilistest Sylvania Hiibus puudust ei tunne. Helga Kasemets, Senta Reeder, Viivi Russ, Salme Orav, Ulve Lang, Elfriede Mägi, Marta Sõnno, Viuu Magnus — need nimed tulid meie jutuaajamises päris mitu korda ette.

Et töömahukusest ülevaadet saada, ei teeks paha meelde jätta näiteks järgmine fakt: lõpuaktust kestab paar tundi, aga selle ettevalmistamiseks võib kahest nädalastki väheks jääda. Instituudi kutsete, juubelimärkide tellimine, näituste korraldamine, taidluskollektiivid — need kõik on Sylvania Hiibuse hoole all. Ta peab väga

lugu kõigest ilusast ning nuputab iga päev, kuidas seda ilu luua ja paremini meie majja tuua.

«Väga südamelähedane on mulle kujutava kunsti rahva-ülikool. Alustasime tagasihoidlike kavatsustega, nüüd on aga aulatagune auditoorium kuulajatest tulvil. Suurt toetust on tunda instituudi juhtkonnalt ja ENSV Kunstnike Liidult, kes on huvi tundnud meie töö vastu ja meid otseselt aidanud. Märtsis ootab kunstirahvast Jerevani reis ja aprillis Leningrad. Silmaringi avardamiseks kuulavad sellised reisid väga ära. Ise pean reisimisest väga lugu. Kas Tartusse või Pariisi, igale poole lähen hea meelega. Kõige kaugemad kohad, kus olen viibinud, on Egiptuses Luxor, põhja-poolsemad Oulu ja Murmansk.»

Ka suvele on vaja juba mõelda, on ju tulemas üliõpilaspidu Tartus.

Oma maja rahvale ekskursioonide korraldamine — ka see tahab varakult läbimõtlemit saada.

Aprilli lõpus on aga «Kuljuse» 25 aasta juubel. Kõigis neis ettevõtmistes on Sylvania Hiibus tegev. Ega naistepäeva korraldamisel vist mehed päris ilma temata hakkama saa. Ise ta ütleb: «See on minu töö ja selles ma lean kõige suuremat rõõmu. Üksinda seda tööd müüdi ei tee, on olnud hea meel abilistest, keda on jätkunud. Rõõmsaks teeb ka see, kui märkad tehtu hindamist kolleegide poolt.»

ASTRA JÜRVEITSON

Õiges kohas

● Meespool on komsomolikomitee koosseisus ülekaalus: tänase päeva omanike ülelugemiseks jääb ühe käe sõrmi üle.

Kaht neist teavad meie maja tudengid küllap vist ilma pilte lisamatagi: üks sekretäre EBBA RÕIGAS ja arvestussektori juhataja LEILI (hiljuti veel OJAMETS, nüüd EENTSALU — enne naistepäeva oli tal märksa suurem tähtsus).

Mõlema kohta on ikka kiitvaid sõnu lausunud, tunnustatud nende pealehakkamist, energiat, vahel vajalikku kõva sõnagi. Kõik see kokku tähendab, et nad meie majas õiges kohas töötavad.

SERGEI KOSSITŠENKO fotod.

SOOVIGE KA MULLE ÕNNE!

Naistepäeval peab naissoost isikuid rõõmustama. Neile kingitakse lilli. Neist kirjutatakse ajalehtedes. Kodus teevad mehed kõik tööd ära. Ja kõik arvavad, et naised on nüüd rõõmsad ja õnnelikud.

Päh! Meestest kirjutatakse lehtedes aasta läbi ja kodus teenindavad naised neid samuti iga päev, välja arvatud kaheksandal märtsil. Seejuures pole mitte keegi julgenud siiani väita, et meeste elu nii jube õnnelik oleks.

Mina aga tahaksin omalt poolt kinkida meie naisperele killuke-se tõelist õnne, ja just nimelt sellega, et tuletan neile meelde, kui palju rõõme olen ma neile juba toonud ja kui palju veel toon, seepärast et mina ise olen paljude naiste õnne lahutamatu komponent.

Väga palju head saatsin korda oma ilmaletulekuga. Õnnelik oli memm, õnnelikud olid vanemad, tädi lausa säras õnnest, vanatädid olid õnne tippudel. Õnnelikud olid ka kõik naiskõlalisel, keda katsikule kutsuti.

Kui ma kooli läksin, siis tegin eeskujuliku õppimisega tohutult

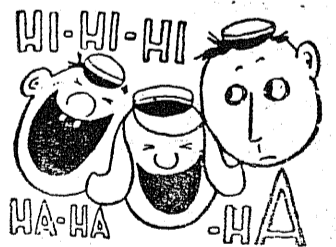
õnnelikuks kogu ülalmainitud seltskonna. Ka mu esimene õpetaja oli vägagi õnnelik, kui ma algkoolist jagu sain ja ta mu edasisest harimisest pääses.

Abituriendias andsin palju õnne neljale kooliõele ja veel ühele mitte meie koolist, sest kirjutasin neile hästi armsaid värsse.

Pärastpoole langesid õnnesaajate sekka kaheksateist piigat, keda ma avitasin esimese otsustava elusammu astumisel.

Antud perioodil teen ma pidevalt õnnelikuks minu austatud abikaasat, kellel lahkelt luban enda eest hoolitseda ning kellele annan suurepärase võimaluse näidata, kui paljalt ta mind armastab.

Kui saan ministriks, siis teen õnnelikuks kõik oma sekretärid. Kui mul sünnivad tütreid, siis teen ka nemad hästi õnnelikuks, sest püüan nad võimalikult kiiresti mehele panna. Kui pärastpoole tulevad naissoost lapselapsed, siis teen nemad õnnelikuks, sest hakkam hoidma neid põlve peal ja laulma: La-li-la! La-li-la!

Kui mind enam ei ole, siis saavad kõik need naised, kelle kaelas ma eluajal istusin, kõige suurema õnne osalisteks ning nutavad mõnuga minu hauakünkal.

Näete nüüd, kui palju õnne toon ma naistele!

Müüdu.

Mõningaid lahkarmamusi välja arvates võib väita, et sajan-dite kestel on naisterahvaid peetud kõige võimsamateks ning hirmsamateks olevusteks maakeral. Noore abielumehe ebaküpsed kahtlused ajaloo liikumapanevate jõudude kandjates on ilmselt väärad, sest juba A. P. Tšehhov ütles: «Keda uskuda? Loomulikult neid, kes on vanemad.»

Silmaringiks Maryla Rodowicz: «Mulle pakub lõbu riskida...»

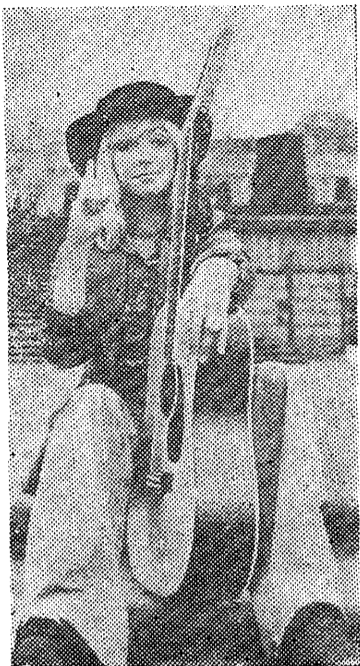
Raske on nimetada seda, mida Maryla laulab, šlaagriks. On kindel, et Maryla laulud on isikupärased. Vaevalt võime ette kujutada, et keegi teine neid parimini laulaks.

◆ Kuidas Marylast sai laulja.

Eellugu algas kahe kibeda pettumusega. Viie aasta jooksul oli Maryla väga hea sportlane. Kui ta oli kolmeteistkümmene, leidis Poolas tema vanuseklassis ainult kaks tütarlast, kes jooksid 80 m tõkkeid temast kiiremini. Oli väga palju temast edukamaid õpilasi nii algebras kui keeltes. Kui Maryla komistas rängalt matemaatika tõkkepuule, ei tohtinud ta enam üldse treenida.

Maryla isa oli lavakunstnik. Loomulik, et ka tütre tee viis Kujutavate Kunstide Akadeemiasse. Tahtjaid akadeemiasse oli palju, kohti vähe. Maryla jaoks ei jätkunud. Kuid tütarlaps ei kurrastanud kaua. Õnnestus sisseastumine Varssavi Kehakultuuri Akadeemiasse. Erialaks sai tervisevõimlemine. Seda oleks ta ka hakanud õpetama, kui mitte laulmine poleks «ära seganud».

Väikesena tantsis Maryla lasteballetis, mängis veidi viiulit ja aja moele järgnedes võttis vahetevahel kätte ka kitarri. Noorte talentide võistlusel saavutas Maryla esikoha. See oli 1962.

aastal, pisut enne abituuriumi. Kes nii paljude kalduvuste, eelduste ja huvidega nagu Maryla tempokasse Varssavisse tuleb, satub hädaohtu, et ei jõua enam midagi teha. Kuid Marylaga nii ei juhtunud. Õpingutesse suhtus ta väga tõsiselt. Halvemaid hindasid kui «hea» ei saanud ta ku-

nagi. Laulis ta oma laule sõprade ringis, üliõpilasklubis. Maryla leidis sõpru noorte muusikute ja luuletajate hulgas. Ühises töös, edu ja ebaõnnestumiste kaudu sai ta Maryla Rodowicziks.

Maryla teed ülespoole märgivad:

◆ I koht üliõpilaste lauluvõistlustel Tšehhoslovakkias,

◆ I koht Krakovi üliõpilaste festivalil 1967. a.,

◆ III koht rahvusvahelisel noorsoolaulude festivalil Sotšis 1968. aastal,

◆ aasta parim laulja 1969. a. Opoles, sama tiitel 1970. a. Sopotis.

Järgnesid turneed Tšehhoslovakkias, Kuubas, Nõukogude Liidus, Itaalias. Rahvusvahelisel laulufestivalil Sopotis 1973. a. võitis Maryla «Grand Prix'i», sai publiku lemmikuks ning oli selle üle väga õnnelik.

◆ Mida Maryla laulab?

«Minu jaoks on tekst väga tähtis,» ütleb Maryla. «Tekstist

kõik tegelikult lähtubki. Iga laulu sõnad olen ise valinud. Tekst peab kuulajale midagi ütlema ja samaaegselt minu olemusele vastama. Oma lemmiklauluks peab Maryla «Seitsmenda mere taga», mis tõi talle ka suure auhinna Sopotis 1973. a. Tuntuimad tema lauludest on veel «Inimesed, ma armastan teid» («Ludzie kocham was»), «Üksi olla linnaga», «Tahaksin, et mul oleks poeg, kes minu elu jätkaks» jt.

◆ Maryla iseloomust.

«Mulle pakub lõbu riskeerida, sellepärast armastan kiiresti sõita, ratsutada, suusatada. Enamasti olen oma jõudu üle hinnanud, kukkunud — aga alati püsti tõusnud!» Maryla Rodowiczil on jätkunud visadust, andekust ja hoolsust, on loomulikult olnud ka õnne kõige kõrgemale trepiastmele jõudmisel oma armastatud erialal.

«Neues Lebeni» põhjal
LUDMILLA GOLOVKOVA

Mõnest ajalehest ja muust

Räägime noorte muusikast. Vaatleme rockmuusika olukorda ja taset meie vabariigis. Kuna pean oma isiklikku arvamust subjektiivseks, siis toon välja ka teiste arvamusi ja seisukohti selles küsimuses. Erinevad inimesed ja erinevad vaatevinklid, tõsine mure ja võltsoptimism — see peaks aitama tõele lähemale jõuda.

Vello Pohla kirjutab oma mammutartiklis «Sirbis ja Vasaras»: «Muusikal on tänase inimese, eriti noore jaoks suur tähendus. Helikunstis saavad inimesed rahuldada emotsioonide-nälga, oma psüühilisi ja esteetilisi vajadusi.»

Milliseid probleeme peaks kajastama meie tänapäeva noorte muusika? Kindlasti neidsamu, mis erutavad meid iga päev ja igal sammul. Noored on alati otsinud ja otsivad ka edaspidi õiget suhet ühiskonnaga, neile on omane sotsiaalselt aktiivne muusika. Vastuolu kõige sellega, mis tundub vale ja võlts, suhete teravnemine inimese ja väliskeskonna vahel, sotsiaalne vastutustunne ja selle puudumine, ikka veel esinev julmus ja vägivald meie tänapäeva maailmas ning ka inimeste omavahelised suhted ja noorte armastus — kõik see peab leidma kajastamist meie määratud muusikas.

Meie praegune kerge muusika on aga sõna otseses mõttes kerge. Kuulajale pakutakse valmis emotsioone ehk «poolfabrikaate». See on tõeline massikultuur põhimõtte all «igauhele midagi», tegelikult aga «mitte kellelegi mitte midagi». Käisin hiljuti Jugoslaavia estraadikunstnike kontserdil, kus solist õhkas «Love Story't» ja saal võeti pimedaks. Kui lugu läbi sai, siis järgnes tõeline aplausitorm. Natuke nukraks võtsid need odavad trikid, millega publikut nii ülihästi tõmmati. Lava poolt õli see teadlik apelleerimine inimeste teatud instinktidele. Pean aga kohe ütlema, et see küsimus pole piiratud ei estraadimuusikaga ega ka muusikaga üldse. Sama

võte esineb India filmides ning noortele rockmuusikasõpradele määratud Alice Cooperi veristes ülesastumistes. Kui tulla tagasi kõnealuse kontserdi juurde, siis publiku koosseis silma järgi hinnates oli küllalt ühenäoline: 2/3 naised ning nendest enamused noored neid. See oli tõeline paraad, mis pakkus silmale suurt esteetilist naudingut. Selgitamist vajab aga seos noorte neidude, pimedada saali ja «Love Story» vahel. Võib-olla pakub see huvi näiteks seksoloogidele!

Analüüsides kergemat muusikat edasi, peab ütlema, et muusikalises mõttes on lood kaunis ühesuguselt programmeeritud, tekstid aga täiesti standardised. Peamiselt käsitletakse armastustemat. Kas siis kahepoolset, ühepoolset või hoopis purunenud armastust, see omab tähendust publiku seisukohalt. Kes millise omaks tunnistab. On täiesti mõtetu nõuda sellist tüüpi šlaagritelt mingi sotsiaalse probleemi puudutamist.

Iseenesest ei ole ma vastu kerge muusika eksistentsile, sest on vaja ka nn. taustmuusikat kodustele toimetustele. Viimase tõestuseks tuleme meelde kas või muusikaga võrreldud sööma- ja juumise keskaja aristokraatide lossides. Niisiis on taustmuusika saanud alguse juba sajandeid tagasi ning ka teda on vaja edasi arendada ja viljelda.

Muret teeb aga see, et SEE kerge muusika on praegu valitsev ja ainuke avalikult tunnustatud noorte muusika ning kõik peavad sellega rahul olema.

Vello Pohla: «Eesti Riiklik Filharmoonia on arvamusel, et muusika, mida ta oma kontserditel pakub, peab rahuldama võrdsele kõiki kuulajaid. Millal saab filharmoonia üliõpilastele preemia noorte vajaduste rahuldamise eest, mitte aga kassaplaani täitmise eest šlaagrite arvel?»

Enamus laule, mida noortele pakutakse, on kas meie oma «tippmeloodiad» või siis eestistatud Lääne šlaagrid.

Vello Pohla: «Lääne võitlev intelligents, kommunistid, üliõpilased jt. on massikultuuri «tippmeloodiate» suhtes eitava seisukohal. Sotsialism ei ole plaan, kus massikultuur automaatselt inglilauluks muutub.»

Oleme praeguse olukorraga niivõrd ära harjunud, et lihtsalt imelik oleks, kui Eesti Televisioonis toimiks kord nädalas või üle kahe nädala noorte rockmuusikute poolt. Mõte on niivõrd absurdne, et välistab edasimõtlemise. Ei saa panna imeks, et Kalju Komissarovi tehtud «Noortestuudio» saadetes ei kõla ühtki laulu. Oleks lihtsalt veider kuulata niivõrd aktuaalsete sotsiaalsete teemade taustaks mõnda šlaagrit.

Vello Pohla: «Väga tähtis on mõista noorte psüühilisi ja esteetilisi vajadusi ning neid suunata ja kasutada ära kasvatuseks. Kuid huvitava kombel peavad noored oma muusikalistele vajadustele rahuldust otsima mõõda nurgataguseid. Ostadetakse välismaa plaate 50–70 rubla tükk, mis õnneks ei ole šlaagrid. Paljudel noortel on tekkinud otsene vastureaktsioon meie ühetaolise «avaliku» muusika valitsemisele.»

Mis siis nüüd lahti on? Õnneks on siiski kõik korras, nagu kirjutab Tõnis Erilaid oma artiklis «Parallelele ja kokkupuutepunkte» («Sirp ja Vasar» nr. 2, 3, 4), kus ta võtab vaatluse alla nõukogude biitmuusika. Tõnis Erilaid reklaamib kõigepealt David Tuhmanovi kauamängivat stereoplaati (CM 03495-6), mis olevat «Helis» 2 päevaga läbi müüdnud nagu soe sai. Me võime küll teada, et Tallinnas on Riia plaadivabriku «Melodia» filiaal, aga see teadmine meid eriti targemaks ei tee. Otseselt noortele pole sealt veel midagi tulnud, mudilastele ja keskealistele ning pensionäridele küll. («ENTEL-TENTEL», «Uued laulud — lemmiklaulud» jne, jne.) Ei puudu isegi süntesaatori saatel laulva «Collage'i» plaat. Teame küll, et seda pilli kasutavad maailma parimad biitgruppid, aga nagu näha, on võimalik ka karu polkat tantsima panna. Siiaamaani pole siiski veel nii kaugele saadud, et oleks plaadistatud ka meie originaalsemaid rockansambleid. Näib, et meie noori muusikahuvilisi tahetakse võrreldes ära harjutada. Vali siis kas David Tuhmanovi plaat või kuula välismaiseid.

Vello Pohla: «Kes vastutab

meie «kerge» muusika praeguse ühekülguse eest? Kuhu on jäädud meie enda originaalsed ansamblid? Kes peaks aitama neil kujuneda ja areneda?»

Meie linna kultuuriosakond on huvitatud ainult tantsuansamblist ning korraldab neile aegajalt «rivioõppusi». Kontsergruppidest minnakse aga mööda, nagu oleks tegemist lihtsalt õhuga. Tallinnas on ainult üks koht, kus korraldatakse enam-vähem järjepidevalt rockmuusikute ülesastumisi ning see on meie oma instituut. Raadiost, televiisorist ja plaatidelt võime aga kuulata oma armastatud estraaditähki.

Tõnis Erilaid tõmbab paralleeljooni. Toob ära viie nõukogude ansambli nimed, mis on meil kõige populaarsemad ning vaatleb nende mõju meie vabariigi kergele muusikale (hiljem asendab sõna «kerge» sõnaga «biit-!»). Meid, TPI üliõpilasi, liigutab meeldivalt see, et «Vantoreli» tekkimise eeltingimuseks oli ansambel «Pesnjarõ». Ja on tõesti hea meel, et viimane siiski tekkis, sest midu poleks me ilialgi saanud kuulata «Vantorelit». Edasi tõdeb Tõnis Erilaid, et «...eriti oli tunda «Pesnjarõ» mõju aastavahetusel 1971/72 korraldatud vabariiklikul ansambli ülevaatusel, kus paljud kollektiivid olid oma töötulused üsna valgevenelaste sarnaselt sättinud.» Võib tõesti olla, et kana õpetab muna, aga mis saab siis, kui see hoopis jaanalinnu muna on?

Tõnis Erilaid toob ära ka «halvad» erandid: «...osade meie biitansambli repertuaaris on viimasel ajal moodi tulnud pikad kompositsioonid, mis on ilmselt konstrueeritud ja mitte küllalt mõistusepärased». (Vist vihje gruppidele «Ruja», «Ornament» ja «Meie»). Segaseks jääb aga see, kelle mõistusest jutt on. Edasi loeme: «...lohutab siiski see, et paremad ansamblid meil midugi jõuavad «Pesnjarõ» tasemele. Kuid ainult mänguliselt, mitte vokaalselt küljest, sest meil puuduvad õiged biitlauljad.» Viimase väitega on ilmselt nõustunud ka multiinstrumentalistid ansamblist «Psühho», kes suure tunnetusega panevad helikeelde nii sandi hommikused ringutused kui ka ühismajandi veise rõõmsa kepslemise kultuurkarjamaal. Isiklikult ootasid veel lugu pealkirjaga «Lilla ämbliku soigumised», aga tulid

hoopis estraaditähed. Elu teeb uperpalle! Sellistelt, meie vabariigi kohta haruldaset kõrge tasemega mängijatel, oleks rohkem oodanud. Üldiselt aga paistab valitud tee olema kergem sellest, mille määrab ära «Nokk kinni, saba lahti».

Erilaid toob oma artiklis esikujuks meie tuntuima supergruppi: mõõduristade tehase «Vega», kus osalevad Jaak Joala ja Oleg Melnik. Saime teada, et mitte ainult välismaal, vaid ka meil on olemas nn. «supergruppid» ning et meie tuntud estraadilauljad muretsevad tõsiselt biitlauljate nappuse üle. Tore oleks muidugi, kui see «Vega» tuleks ka meile külla, midu tulebki nii välja, et ükski prohvet pole kuulus omal maal. Edasi avaldab Tõnis Erilaid kahetsust, et «...Tallinna ja Tartu kandvad ansamblid on üle läinud omaloomingu esitamisele, kuna enamik noori autoreid pole veel jõudnud tasemeni, mis lubaks algupäraselt repertuaari ainuvalmistada.»

Nagu eelöeldust järeldub, muretseb Vello Pohla asjatult originaalsete ansambli puudumise pärast. Teine küsimus on selles, kes peaks aitama neil kujuneda ja areneda. Vahemärkusena: külastasin üht «Ruja» proovi, mis jäi ära, sest polnud basskitarri juhet, ühtki mikrofoni ega ühtki trummi peale pioneeritrummi. Ja see polnud erand ning ka «Ruja» pole erand. Asi paistab siiski naljast kaugel olevat.

Tõnis Erilaid aga räägib edasi grupist «Pojuštšie Gitarõ», mille repertuaar on küllalt mitmekülgne, esitatakse rahvalaulutõelusi ja kogu maailmas meenukaid lööklaule nagu näiteks Daniel Boone'i «Beautiful Sunday».

Vello Pohla: «Sotsialism ei ole teine planeet, kus massikultuur automaatselt inglilauluks muutub.»

Tõnis Erilaid artiklile tahaks punkti panna kusagilt loetud lausega: «Paroodia kui žanr on hakanud viimasel ajal kaduma, sest mõnede autorite parodeerimiseks piisab täiesti nende tsiteerimisest.»

Sellele artiklile punkti panna on aga märksa raskem, sest kõik niidiotsad paistavad veel lahti olema. Kuid võib-olla ongi parem, kui igaüks ise endale töö leiab.

TAJO KADAJAS
TL-61

Automaatikud kohtuvad 12. märtsil

Tagumises reas: A. Ronk, A. Kivistik, A. Bahverk, K. Traks, V. Kukk, A. Keevalik, G. Välljamäe, E. Tõugu, J. Peterson, K. Mätik, M. Kurm, J. Kallas, V. Männamaa, R. Jõers, Ü. Rimmel, P. Leis. Keskmises reas: J. Võrk, T. Parve, M. Nyman, O. Aarna, M. Min, E. Kalm, A. Annus, S. Seppel, B. Gordon, U. Mängel, V. Lifšits. Esimeses reas: T. Uutma, M. Iimre, H. Ross, E. Valdna, H. Sillamaa, H. Kivimägi, L. Einer, K. Jõers, V. Kracht.

NEIST, KES PILDIL

● Praegu on kateedris 13,5 koosseisulist õppejõudu: kateedri juhataja dotsendi kt. L. Einer; vanemõpetaja E. Tõugu (0,5 kohaga); dotsendid A. Annus, V. Kracht, H. Ross, H. Sillamaa, G. Välljamäe; dotsendi kt.-d O. Aarna, E. Kalm, V. Kukk, S. Seppel, J. Võrk; assistendid K. Mätik ja J. Peter-

son. Kandidaadi kraadita on assistendid, doktoridiplomi kättesaamist ootab E. Tõugu. Aspirante on 3 (A. Keevalik, E. Rüstern ja A. Ronk).

● Õppe-abipersonali moodustavad laboratooriumijuhatajad A. Kivistik, G. Logunov ja T. Uutma, õppemeister K. Traks,

vanemlaborant H. Kivimägi, insener M. Nyman, laborandid U. Mängel ja J. Mažeiko.

● Problemlaboratooriumi juhatab R. Jõers. Peale tema töötavad laboratooriumis vaneminsenerid K. Jõers, M. Kurm, J. Rebane, G. Schiff, M. Min ja E. Valdna; insenerid

P. Leis, B. Gordon ja T. Parve.

● TU sektori töötajad on vanemteadur tehnikakandidaat J. Kallas, insener A. Bahverk, laborant M. Iimre, tehnikud H. Härm, V. Lifšits.

● 1973. a. lõpetas erialal 0606 (automaatika ja telemehaanika) 61 noort inseneri (36 päevases,

19 õhtuses ja 6 kaugõppeteaduskonnas).

● 1974. a. 1. veebruari seisuga oli automaatikaüliõpilasi päevases osakonnas automaatika ja telemehaanika erialal 117, automatiseeritud juhtimissüsteemide erialal 122, õhtuses osakonnas automaatika ja telemehaanika erialal 240.

EILNE, TÄNANE, HOMNE

● Automaatika eriala avati TPI-s 1959. aastal. Tänavu möödub sellest 15 aastat. See aeg pole õigupoolest kuigi pikk — vaid kolm üliõpilaspõlvkonda järjestikku. Ometi on need aastad automaatikale palju andnud. Automaatika nägu on põhjalikult muutunud ja oluliselt on muutunud ka instituudist lahkuva noore automaatikainseneri nägu. Seepärast võiks päris huvitav olla väike tagasivaade sellele, mida ja millistes tingimustes õppis TPI-s automaatika eriala esimese lennu üliõpilane 15 aastat tagasi.

Meie eriala nimetus oli tollal automaatika, telemehaanika ja mõõdetehnika seadised ja aparaadid. Hästi mahukas oli elektrimõõdetehnika kursus (136 tundi loenguid ja 92 tundi laboratoorseid töid) — üle kahe korra suurem, kui tänavu kehtima hakkavas juba õige mitmendas õppeplaanis, sellele liandus veel eraldi 70-tunnine elektronmõõteriistade kursus (tervikuna praeguseks üpris vähe muutunud ehk juba veidi vananenudki), kuid tollal olid tänavalistes digitaalsed mõõteriistad praktiliselt tundmatu haruldus. Transistorite kasutamine automaatika- ja elektroonikaseadmete konstruktorite pooli oli alles algamas ja elektrotehnikakursuses olid kesksel kohal elektronlambid ja iooniseadised. Kursuse nimigi oli elektron- ja iooniseadised (kokku 140 tundi). 70-ndate aastate õppeplaanis on kaks kursust: automaatika ja elektronelemendid ja impulss-tehnika, kogumahuga 266 tundi. Ja ikkagi ei taha kaasaegse elektroonika tähtsamate probleemide ja rakendusviiside jaoks aega jätkuda. Automaatika elektromagnetiliste elementide kursuse maht on küll jäänud peaaegu samaks, kuid põhjalikult on muutunud sisu. 15 aastat tagasi oli kesksel kohal elektromehaaniliste releede projekteerimine ja väga vähe tehti juttu diskreetse toimega magnetseadistest,

praegu on pigem vastupidi. Arvutustehnika kursus oli päris väike (70 tundi) ja suur osa sellest oli pühendatud analoogarvutitele ning automaatide teooria algetele. Oli ju veel see aeg, kus isehitamise korras valmis esimene numbriline arvuti Tallinnas (1960. a.) ja suuremaid elektronlampidel töötavaid digitaal arvuteid võis näha vaid Moskvas. Suure arvuti asukohta oli kerge leida arvuti-saali katusel paikneva ventilatsioonikorstnate rägastiku järgi — nendest juhiti taeva alla arvuti pingas «mõttegevuse» sadadesse kilovattidesse ulatuv energeetiline lisaprodukt ehk soe. Loomulikult ei õpetatud siis veel tõsisemalt programmeerimist, algoritmilistest keeltest rääkimata.

Automaatjuhtimise probleemistiku teoreetiline osa oli tollal koondatud kursuse automaatreguleerimine (84 tundi loenguid, 42 tundi laboreid), praktiliselt küsimusi käsitleti tootmisprotsesside automatiseerimise aluste kursuses (kokku 80 tundi). Praegu on see aineistik õppeplaanis kasvanud enam kui kahekordseks ja eri õppeainete arv on õige mitu. Siis puudusid õppeprogrammidest optimaalse juhtimise teooria, olekuruumi meetodid ja graafid, ekstreemsete ja adaptiivsete süsteemide teooria, juhtimismasinat kasutamine automaatikas ja palju muudki, mis nüüd peavad kindlalt jõudma tänase automaatika-üliõpilase teadusesse.

Telemehaanikas valitsesid kontaktseadistest ehitatud süsteemid, nende tööpõhimõtte selgitamine oli kursuse ülesanne. Informatsiooniteooriat ja kodeerimist peaaegu ei käsitletud. Jääb üle veel viidata tehnoloogia kursusele ja väikesele 40-tunnisele erikursusele — pooljuhtide tehnilised rakendused, ja ongi haaratud praktiliselt kogu automaatikainseneri erialane ettevalmistus 15 aastat tagasi. Milles on selle tagasivaate

iva? Ehk oskavad nüüd vanemate kursuse automaatikud ja nooremad insenerid ise hinnata, kui palju on esimese lennu lõpetanuil tulnud igapäevase töö käigus tosina aasta jooksul juurde õppida. Ja nooremad võivad aimata, mis neidki ees ootab, kui nad ei kavatse inseneridena devalitseeruda — tehnika areng näib tänapäeval aiva kiirenevat! Seepärast olen veendunud, et instituudi lõpetamine ei tähenda automaatikule õppimise lõpetamist, pigemini on kõrgem kool see koht, kus ta õpib iseseisvalt õppima.

HANNO SILLAMA

Oma kolleegi ja juhendaja juttu jätkates pean kõigepealt mõtlema sellele, et olen automaatika kateedris õppejõuna töötanud juba üle 10 aasta. Kui laisa aspirandi aastad juurde lisada, siis üle 13. Ja minu teada on automaatikud kõik need 13 aastat õppinud uute, uuendatud või nn. üleminekuplaanide järgi. See tähendab, et kõik meie vilistlased ja praegused tudengid on omal nahal vähemalt kaudselt tunda saanud kõrgemates koolides kehtivat loodusseadust: ei ole midagi mittepüsivamat kui kõigi epiteetidega (püsiv, teaduslikel alustel koostatud, ministri poolt kinnitatud jne.) varustatud õppeplaani. Nali naljaks, aga käesoleva aasta 1. septembrist hakkavad kõik TPI-ga ühte kategooriasse kuuluvate instituutide esimeste kursuste üliõpilased õppima uute õppeplaani järgi, automaatikud muidugi koos kõigi teistega.

Kõiki uusi õppeplaanid ühendab uus ja ühtlasem ajagraafik, semestrid kestavad 17 ja 14 nädalat. Sügissemestrid I—III kursusel algavad 1. septembril, IV—V kursusel 29. septembril. Kevadsemestrid I—IV kursusel algavad 9. veebruaril, diplomiprojekteerimine 15. märtsil. Õppeaeg kokku on 5 aastat (praegu 4 aastat ja 10 kuud).

Automaatikute uue õppeplaani omapäraks on mehhaanilise ja elektrotehnilise ettevalmistuse mahu teatud kitsendamine, et ruumi võita automaat- ja automatiseeritud juhtimissüsteemidega seotud ainetele. Nii on üheks kursuseks kokku pandud magnetoosika ja elektrimasinad (180 tundi senise kahe aine 225 tunni asemel), elektroonika ja impulssitehnika (enne 3 ainet kokku 261 tunniga, nüüd üks aine 237 tunniga). Arvutitele, programmeerimisele ja algoritmilistele keeltele kulutatakse 211 tundi (3 aastat tagasi lõpetanute õppeplaanis oli 114 tundi). Ära on jäänud veel 4—5 aastat õppeplaanis olnud metallide tehnoloogia (72 tundi) ja elektrotehnilised materjalid (54 tundi).

Omaette osa õppeplaanis moodustavad nn. profiileerivad ained IV—V kursusel, mis annavad tulevasele automaatikainsenerile n. ö. spetsiaalsuse. Spetsiaalsusi aga on kaks: seadmed ja süsteemid. Esimese «kallaku» saavad juba praegugi õhtuse teaduskonna automaatikud ja nende eriaineteks on järgivõttesüsteemid ja regulaatorid (112 tundi), automaatika- ja telemehaanikaseadmete projekteerimine (112 tundi) ning tehnoloogia ja töökäitluse kursused (kokku samuti 112 tundi). Süsteemiautomaatikuteks võivad end nimetada päevases osakonnas õppijad (kuigi kõikide automaatikainseneride diplomitele kirjutatakse seni veel elektrainsener). «Süsteemseteks» erialaaineteks on optimaalsed ja adaptiivsed süsteemid (70 tundi), automaatikasüsteemide projekteerimine (98 tundi), juhtimismasinat teooria ja rakendamine (84 tundi) ning suured automaatjuhtimissüsteemid (84 tundi).

Kokku võtteks võib öelda, et õhtuse teaduskonna lõpetajate põhiliseks tööolluks peaks saama automaatikaseadmete ja aparaatide arvutus, projekteerimine ja tootmine ning üksikute

objektide ja protsesside automatiseerimine tööstuses tüüpilise ja unifitseeritud automaatikavahendite kasutamisega. «Päevakooli» kasvandike ettevalmistus on teoreetilisest küljest tugevam ja suunatud keerulisemate, muuhulgas ka juhtimismasinad-arvuteid sisaldavate automaatikasüsteemide projekteerimisele, seadistamisele ja eksploatatsioonile ning tehnoloogiliste protsesside automatiseeritud ja automaatsete juhtimissüsteemide ülesehitusprintsiipide ja juhtimisalgoritmide väljatöötamisele.

Uusimate reformide tuultest ei jäänud puudutamata ka meie uue eriala, automatiseeritud juhtimissüsteemide tudengite, tulevaste süsteemiinseneride (diplomil nii seisabki: süsteemiinsener) õppeplaani. Sügisel käikminev plaan peaks olema järjekorras kolmas kuue aasta jooksul. Et meie «noorematel vendadel» pole veel päriselt täismehe olevikkugi — esimene lend läheb teele tänavu — jätaksin siin tuleviku ennustamata. Järgmisel automaatikapäeval võime aga koos küsida: kuidas on?

Hanno Sillamaa, allakirjutatu, automaatikapäeva peoorganisatorite Heino Rossi, Vilhelm Krachti, Arno Annuse ja kogu ülejäänud kateedripere nimel soovime kõigile automaatikutele-inseneridele, teadusettevõtetele, tootmisjuhtidele, ühiskonnategelastele ja üliõpilastele edu, jõudu — ja head automaatikapäeva!

LAURI EINER

Vastutava toimetaja aset.
M. RANDVEER

«Таллинский политехнический». Орган парткома, ректората, комитета ИКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükikoda «Ühiselu»
Pikk t. 40/42.

Hind 2 kop.
Tellimise nr. 559
MB-02734